

Exodus 23:1-12
1 Joh.4, 7-13
Johannes 14:15-20

24 mei 2009 Wezenzondag,
Lutherse kerk, Arnhem

***Niemand heeft ooit God gezien,
maar als we elkaar liefhebben,
blijft God in ons
en is zijn liefde in ons ten volle werkelijkheid geworden (1Joh.4,12)***

***De wereld kan Hem niet ontvangen,
want ze ziet hem niet en kent hem niet.
Jullie kennen hem wel,
want hij woont in jullie en zal in jullie blijven. (Joh.14,17)***

Gemeente van Jezus Christus,

in het Evangelie wordt over `wezen' gesproken, `weeskinderen' ; we kennen het woord haast niet meer. Vroeger had je weeshuizen. Maar waar zijn die gebleven? Je hoorde ook van `half-wezen'. Nu hebben we het over één-ouder-gezinnen, of over onvolledige gezinnen. Maar dat is dan meestal vanwege een scheiding, vanwege de afwezigheid van een vader. Altijd gaat het samen met gemis, met verdriet om wie er niet is.

Jezus zegt: ik zal jullie níet als wezen achterlaten;
De kerk heeft al zeker duizend jaar lang DEZE tekst op de kalender staan voor de zondag na Hemelvaart - en om begrijpelijke redenen. Want na Jezus' heengaan zou **dit gevoel** zich meester kunnen maken van de mensen. Dat Hij weggegaan is, en ons aan ons lot heeft overgelaten.
Hoeveel mensen voelen zich in deze tijden niet een **weeskind van de hemel?** Door de hemel in de steek gelaten? Niet alleen vanwege Jezus' hemelvaart - wat je je daarbij ook mag voorstellen. Maar vooral wegens de **ervaring van Gods afwezigheid** toen Hij er had moeten zijn. Toen ze zich biddend en smekend tot God hebben gewend en geen antwoord kregen!

Deze week hebben Klaas en ik de solovoorstelling van Margreet Blanken meegemaakt: 'Alles in de wind'. Ze vertelt over haar eigen leven als schipperskind, over haar vader, die stierf, toen ze 10 jaar oud was. Altijd is ze hem blijven missen. Altijd was daar dat gemis en dat onzegbare verdriet. Ze ging op zoek naar troost, naar God. Maar ze vond geen troostende God, maar een God van geboden en verboden. Ze zocht verder, totdat ze ontdekte, dat de troost in haarzelf ligt, in haar diepste kern, in haar aanvaarding van zichzelf, in haar verwondering over het leven, over al wat leeft. Ik geloof niet in een persoonlijke God, zei ze, maar ik geloof wel, en zeg 'Goh', en voel me geliefd en dankbaar.

Het was een prachtige avond. Maar haar teleurstelling dat God voor haar alleen in geboden en verboden kenbaar was, maakt mij boos en verdrietig. Verdrietig, omdat ik geloof dat God zelf in alle vormen van liefde en goedheid aanwezig is. Dat Hij ook in haar leven aanwezig was, maar niemand heeft het haar verteld! En ik word boos, omdat er zoveel karikaturen van het christelijk geloof zijn en

omdat wij christenen daar ook medeverantwoordelijk voor zijn! Wat doen wij eraan, om die karikaturen af te breken??

Zijn we ons er van bewust, dat er naar ons christenen gekeken wordt, hoe wij leven én hoe wij sterven?

Hoevelen voelen zich **weeskinderen van de hemel**? Alleen gelaten met hun vragen, met hun verdriet, met hun eenzaamheid. Hunkerend naar een antwoord, dat het hart raakt, verlangend naar menselijke nabijheid, smachtend naar liefde en warmte.

Het is heel belangrijk dat we deze mensen begrijpen, ook wanneer ze God afwijzen. Misschien zijn wij het zelf wel. Ze zijn zeker hier in ons midden... Wanneer we mensen iets duidelijk willen maken over God en over de **Geest als Trooster**, dan zal dat heel **concreet** moeten zijn. Ja, als je het over de Geest hebt als trooster, dan gaat het niet om een theorie of een leer of een dogma, maar om het leven! Daarin is de Geest heel concreet en **menselijk nabij**. Hoe en waar dan?

In de traditie van de Kerk wordt de Heilige Geest meestal als duif aangeduid, maar soms ook als **moeder**. Dat heeft met dat troosten te maken, en met geborgenheid, raad geven, opvoeden, zelfstandig leren lopen, etc.

Dan denk je als vanzelf ook aan de **leefregels**, de regels van de Wet van God, die we vandaag hoorden uit Exodus 23. Regels ten leven, over omgaan met armen, met vreemdelingen, met vervelende burens (zo mag je het vijand wel invullen) - heel concreet, heel menselijk. Misschien moet je wel zeggen:

in de goede omgangsvormen is God nabij. In hoe mensen met elkaar omgaan! **Daarin** zal immers Gods nabijheid of aanwezigheid zichtbaar, merkbaar, voelbaar worden. Vooral op DIE manier! Dus in die 'omgangsvormen', in dat omgaan met elkaar, in respect, eerlijkheid en betrouwbaarheid.

Ook in persoonlijke aandacht is God nabij!

Ik herinner me een bijzonder gesprek met een gemeentelid, een man van rond de 40. Hij had bittere ervaringen met de kerk opgedaan; hij deed niet meer mee; ook de contacten met familie en schoonfamilie waren slecht. In een bepaald jaar werd hun tweede kindje **dood** geboren. Het werd in stilte met hulp van een RK koster ergens achter een kerk begraven, in ongewijde aarde. Z'n vrouw lag nog in het ziekenhuis, z'n eerste kind was bij oma. Alleen zijn vader was er, de koster en hijzelf. De koster voorop met het kistje, daarachter hij en z'n vader. Zo gingen die beiden tesamen, en zo begroeven ze dat doodgeboren kindje. Een rot-ervaring was het. Toen voelde hij zich inderdaad een weeskind van de hemel. Toen ervoer hij de Afwezigheid van God. Ik luisterde naar zijn verhaal. Ik voelde de eenzaamheid en de Godverlatenheid, die eruit sprak.

"Of liep God misschien NAAST je?" vroeg ik. "Ik bedoel: wij stellen ons God altijd als God voor, eigenlijk nooit als een mens naast je. Was God misschien nabij in je vader, die jou toen steunde?" Hij werd stil. "Kan je dat zó zien, dan?...."

'Tja', zei ik, 'dat kan een ander voor jou niet bepalen; ik kan alleen vragen naar hoe jij het zelf beleefd en ervaren hebt'. Het werd stil; en het bleef stil. Er kwamen tranen in zijn ogen. Het was zeker al acht, negen jaar daarvóór gebeurd. Ze hadden inmiddels alweer een andere jongen, van 7 jaar oud. Een paar maanden later belde hij me op, dat hij **gedoopt** wilde worden..... Ik was er helemaal stil van. Op Pinksteren werd hij, samen met zijn zoontje van 7, gedoopt. Hij had erover nagedacht en ineens beseft of het gevoel gekregen hóe

nabij God hem geweest was in die zo moeilijke dagen; dat de Eeuwige misschien wel naast hem was gegaan naar dat graf, in de gestalte van zijn eigen vader. Hij was dus niét alleen geweest.....

Dit gebeuren is voor mij de concretisering van deze bijbelwoorden:

De wereld kan Hem niet ontvangen,

Want ze ziet hem niet en kent hem niet.

Jullie kennen hem wel, want hij woont in jullie en zal in jullie blijven.

Ik weet niet waar deze man allemaal God had gezocht - en niet gevonden. Hij had Hem niet gezien in zijn eigen vader, die zwijgend naast hem ging en met hem de gang naar het kindergrafje maakte. Dit kun je ook niemand áánpraten. Maar je mag er wel naar vragen. Je mag mensen helpen God te vinden of te herkennen. Dat ze niet langer naar de hémel staan te staren, zoekend naar een God die God verweg is, maar dat ze om zich heen leren kijken en zoeken naar een God die **mèns** geworden is. Dat ze in de mensen om zich heen iets van Gods troost en nabijheid mogen ervaren.

Want zó concreet wil God nabij zijn. Zó concreet werkt de Geest van God, de Pinkstergeest, de geest van Jezus Christus. Zijn Geest, zijn levensadem is op ons mensen overgegaan. `En het vuur zette zich op een ieder van hen' - persóónlijk, dus. Op jou en mij. Daarover gaat het volgende week. Over dat vuur dat in Jezus is zichtbaar geworden, dat verdeeld is onder de mensen, en niet meer is gedooft en nooit meer zal doven.

Is dat echt zo?

Ja, dat geloof ik. Want ook wijzelf zijn toch in veel opzichten verànderde mensen - aangeraakt door zijn Geest?

Bijvoorbeeld:

- dat we in de gemeente willen omzien naar elkaar en openstaan voor elkaar: het **lijkt** zo gewoon, maar het is méér dan het gewone. Want wie dóet dat? We merken ook telkens zelf weer dat het niét vanzelfsprekend is; dat we ook zelf maar al te gemakkelijk terugvallen in dat oude leven van afwachten, tot de ander een stap naar mij doet, naar dat leven, dat om jezelf heen cirkelt. Maar we kunnen anders, door die Geest!

We merken het ook hieraan,

- dat we als kerk en gemeente betrokken willen zijn bij wereldvragen van armoede, van gerechtigheid, van vrede. Dat we aan zending en werelddiaconaat doen. Het is zo **vanzelfsprekend** voor ons - maar het is méér dan wat normaal is! En toch willen we het af en toe ook niét: het gaat toch tegen ons direkt eigenbelang in, om steeds weer geld en tijd te geven? Om in commissies te gaan zitten en vrijwilligerswerk te doen. Toch doen we het, want we zijn er toch van overtuigd dat het ook ànders kan en moet in deze wereld!

Dat Jezus' Geest bij ons is, merken we ook hieraan

- dat wij in ontmoetingen open willen zijn voor wie vreemd is, anders dan wij; anders van geaardheid, karakter, ras of geloof. Van nature weren we af, wat vreemd is; hoe vaak stuiten we niet op innerlijke weerstand, of betrappen we onszelf op oude vooroordelen...

Op Hemelvaartdag hebben we in Arnhem in de Walburgiskerk iets mogen beleven van de aanwezigheid van Christus en de werking van zijn Geest:

christenen o.a. uit Suriname, Indonesie, Cameroen en Ghana hebben aan ons, vaak traditionele christenen iets van hun geloof en omgangsvormen laten zien. Hun zingen en dansen en lekkere hapjes laten iets zien en proeven van de vreugde van het geloof, van de liefde van onze Heer Jezus Christus, die voor alle mensen geldt! Hun vreugde werkte aanstekelijk!
Gods liefde wordt in mensenliefde openbaar!

***Niemand heeft ooit God gezien,
maar als we elkaar liefhebben,
blijft God in ons
en zijn liefde in ons ten volle werkelijkheid geworden (1Joh.4,12)***

Zo mogen we als mensen optrekken met elkaar, niet als weeskinderen van de hemel; maar keer op keer aangeraakt, bemoedigd, getroost en eeuwig bijgestaan door liefde en vriendschap van God in mensen. Zo worden wij met elkaar tot een nieuwe gemeenschap van mensen die leven door de kracht van de Trooster, die goddelijke en o zo menselijke Heilige Geest die ons bijstaat - tot zijn Rijk gekomen zal zijn.

In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.